

Turvallisuussuunnitelma 2009-2012

Kunnanvaltuusto 6.10.2009 § 83

Sisältö	Sivu
1. Johdanto	3
2. Suunnitelman laatimisprosessi	3
3. Nykytilan analyysi ja johtopäätökset	4
4. Painopistealueet ja tavoitteet	5
4.1. Ilkivalta	5
4.2. Myöhäisen liikkumisen turvallisuus	5
4.3. Työssä koettu väkivallan uhka	5
4.4. Epäsiisteyteen liittyvä turvattomuuden tunne	6
4.5. Yhteisöllisyyden kehittäminen	6
5. Turvallisuussuunnitelman toteuttaminen, mittarit ja seuranta	6
6. Toimenpideohjelma 2009-2012	7
7. Turvallisuustyöhön liittyviä linkkejä ja asiakirjoja	8

LIITE 1 Turvallisuussuunnittelun suunta Oulun alueen kunnissa, Rissanen Pasi 2008

1. Johdanto

Sisäasiainministeriö asetti 4.4.2005 työryhmän, jonka tehtävänä oli paikallisen turvallisuustyön kehittäminen. Työryhmä laati ohjeet paikalliseen turvallisuussuunnitteluun. Sisäasiainministeriö on pyytänyt kuntia tarkistamaan turvallisuussuunnitelmansa uusien ohjeiden mukaiseksi. Paikalliset turvallisuussuunnitelmat suositellaan käsiteltäväksi valtuustoissa viimeistään vuoden 2010 aikana.

Valtioneuvosto hyväksyi 8.5.2008 periaatepäätöksen sisäisen turvallisuuden ohjelmaksi. Ohjelmassa määritetään sisäisen turvallisuuden keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet. Tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisimman maa vuonna 2015.

Sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä tai muutoksista johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta.

Hyvä sisäinen turvallisuus syntyy monen eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikennenympäristö, avun saanti silloin, kun sitä tarvitaan ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen teoistaan. Osa sisäistä turvallisuutta on myös varautuminen suuronnettomuuksiin ja normaaliolojen häiriötilanteisiin.

2. Suunnitteluprosessi

Muhoksen kunnassa ei ole aiemmin ollut virallisesti hyväksyttyä turvallisuussuunnitelmaa. Vuonna 2001 suunnitelmaa työstettiin, mutta sen hyväksymisestä ei ole päätöstä.

Kunnanhallitus asetti turvallisuussuunnitelmaa valmistelevalle työryhmän 27.5.2008 § 209. Työryhmä aloitti työnsä 17.10.2008 ja käsittelee suunnitelmaa viidessä kokouksessa.

Työryhmään kuuluivat Muhoksen kunnasta kunnanjohtaja Jukka Syvävirta puheenjohtajana, vapaa-aikatoimenjohtaja Juha Pesonen, sosiaali- ja nuorisoyhteyshenkilö Raija Sajanti, vs. opetuspalvelujohtaja Juha Piirala, maanrakennusmestari Hannu Leskelä, kehittämisspäällikkö Kyösti Honkala, Muhoksen seurakunnasta talouspäällikkö Riitta Kukkohovi-Colpaert, Oulu-Koillismaan pelastuslaitokselta apulaispalopäällikkö Kullervo Rieki, Oulun poliisilaitokselta turvallisuustyön yhteyspäällikkö Pasi Rissanen ja vanhempi konstaapeli Marjo Sjögren, Nuorten Ystävistä kehittämisspäällikkö Tuula Pietiläinen sekä Muhoksen Yrittäjät ry:stä hallituksen puheenjohtaja Teemu Nurkkala. Tarmo Kangastalo Muhoksen poliisista osallistui alkuvaiheessa työskentelyyn.

Suunnitelma esiteltiin Muhoksen kunnanvaltuustolle lähete keskustelussa valtuustoseminaarissa 5.5.2009 ennen sen tuomista hyväksyvään käsittelyyn.

Suunnitelmasta ei pyydetty lausuntoja ennen luottamuselinkäsittelyä koska valmistelutyöryhmässä oli laaja toimijakenttä edustettuna.

3. Nykytilan analyysi ja johtopäätökset

Muhoksen kunnan asukasluku 30.6.2009 oli 8.832. Väestöstä yli puolet asuu keskustaajamassa ja sen liepeillä. Päivärinteen taajamassa asuu yli 1.000 hlöä. Väkiluvun kasvu on ollut n. 1,5 %/v ja strategia perustuu vastaavan suuruiselle kasvulle jatkossakin. Tulevien 20 vuoden aikana yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa Muhoksellakin huomattavasti. Eniten kasvaa yli 75-vuotiaiden osuus. Iän karttuessa riippuvuus lähiympäristöstä lisääntyy.

Muhoksen työttömyys on Oulun seudun alhaisimpia. Kunnan työpaikkaomavaraisuus on n. 80% eli seutukunnan toiseksi korkein Oulun kaupungin jälkeen. Elinkeinorakenteeltaan Muhos on palveluvaltainen. Eniten työpaikkoja on terveydenhuollossa ja sosiaalipalveluissa, toiseksi eniten teollisuudessa.

Muhoksella toimii paljon sosiaali- ja terveystalon yrityksiä, mm. kaksi valtakunnallista kehitysvammahuollon ja lastensuojelun yritystä, useita yksityisiä perhekoteja sekä vanhustenhuollon yksiköitä. Oppilaitoksia on kunnallisten peruskoulujen ja lukion lisäksi Oulun Seudun Ammattiopistolla, Ammattiopisto Luovilla sekä Nuorten Ystävät ry:llä.

Työryhmä tukeutui työssään pääosin Pasi Rissasen selvitykseen "Turvallisuussuunnittelun suunta Oulun alueen kunnissa" (LIITE 1).

Rissasen selvitykseen sisältyy mm. katsaus ”Rikollisuuden kehittyminen vuosina 2004–2007 vuoden 2009 Oulun poliisilaitoksen alueella”. Nykytilan analyysiin on otettu mukaan myös vuoden 2008 rikostilastot. Niiden mukaan Muhoksella rikosten kokonaismäärässä suunta on ollut ennemmin laskeva kuin nouseva. Yksittäisistä rikosnimikkeistä, joihin voi olla hyvä kiinnittää huomiota nykytilan analyysissä ovat näpistykset, joiden määrä on hieman lisääntynyt viime vuosina, sekä vahingontekojen määrä joka on pysynyt lähes samansuuruisena vuodesta toiseen. Hälytystehtävistä on syytä kiinnittää huomiota erityisesti kotihälytysten määrään, ja erityisesti perheväkivaltaan liittyvät tehtävät, ovat olleet nouseva viimeisten vuosien aikana.

Näpistysten osalta lisäystä on tapahtunut erityisesti moottoriajoneuvoihin luvatta tunkeutumisten kohdalla, sekä jonkin verran myymälänäpistysten osalta. Vahingonteot kohdistuvat yksityiseen paikkaan mutta myös toisaalta niitä tapahtuu yleisellä paikalla. Mutta ei ole havaittavissa, että ne kohdistuisivat erityisesti yleisellä paikalla ravitsemusliikkeisiin tai liikekeskuksiin. Kotihälytystehtävien määrän lisääntyminen vuoden 2005 jälkeen johtuu pitkälti siitä, että Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun hätäkeskus aloitti tuolloin toimintansa, mistä syystä niitä kirjataan tehtävinä enemmän kuin aikaisemmin.

Rissasen selvitykseen sisältyy myös vertailuaineisto suomalaisten turvallisuuskäsityksiä koskevista tutkimuksista vuosilta 2003 ja 2006. Poliisin kansallinen turvallisuustutkimus tehdään kolmen vuoden välein ja uusin valmistuu vuonna 2009. Tutkimuksissa pitäydytään mahdollisimman monessa asiakokonaisuudessa samassa formaatissa, jotta vertailtavuus säilyisi.

Vuosien 2003 ja 2006 tulosten vertailun mukaan kuntalaisten kokema turvallisuus oli muuttunut kolmessa vuodessa:

- asuinviihtyvyyttä häiritsevinä tekijöinä vuonna 2006 mm. Oulun ja Limingan kihlakunnassa vastaajat kokivat ilkeiden eniten häiritseväksi; samoin koettiin häiritseväksi tekijänä yleisten paikkojen epäsiisteys
- myöhään liikkumisen turvallisena kokeminen on eräs keskeisimpiä kokonaisturvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä; mm. Muhoksella pidettiin omaa aluetta hieman turvattomana

- asuinkunnan keskustan myöhään yöllä koettu turvallisuus oli Muhoksella parantunut tutkimusvuosien välillä
- yksin kotona pimeällä olonsa turvattomaksi tuntevien määrä Muhoksella laski hieman
- kokemukset rikollisuuden ongelmallisuudesta olivat Muhoksella vuonna 2006 pienempiä kuin kolme vuotta aiemmin
- omaisuusrikosten kohteeksi joutuneiden määrä laski mm. Muhoksella
- jonkin väkivaltarikoksen kohteeksi joutuneiden määrä väheni mm. Muhoksella.

Lisäksi työryhmän jäsenet keräsivät omilta ja verkostojensa toimijoilta kehittämistarpeita ja -ideoita. Erillistä kyselyä ei suoritettu.

4. Painopistealueet ja tavoitteet

Työryhmä valitsi lähivuosien turvallisuustyössä painotettavaksi seuraavat ajankohtaiset teemat, jotka eivät sisälly kunnassa laadittuihin erillisiin toimenpideohjelmiin tai hankkeisiin.

4.1. Ilkivalta

Muhoksella on aiemmin hyvällä menestyksellä noudatettu poliisin sekä kunnan päihdetyöryhmän ja oppilashuollon yhteistä varhaisen puuttumisen mallia, mutta syystä tai toisesta näistä hyvistä käytännöistä on osin luovuttu.

”Muhoksen malli” elvytetään ja myös uusia seudullisia ja valtakunnallisia toimintamuotoja haetaan verkostoyhteistyön, mm. poliisin nuorisotyöryhmän, avulla.

4.2. Myöhäisen liikkumisen turvallisuus

Muhoksellakin on sekä yksityisen että julkisen toimialan työpaikkoja, joissa joudutaan työskentelemään myöhäiseen vuorokauden aikaan ja usein yksin, joskus myös ennalta tuntemattomissa paikoissa ja olosuhteissa.

Verkostoitumalla levitetään hyviä käytänteitä, yksilöiden toimintavalmiuksia parantamalla nostetaan turvallisuuden tunnetta ja uusilla apuvälineillä ja tekniikoilla ehkäistään ennalta vahinkoja ja kielteisiä kokemuksia.

4.3. Työssä koettu väkivallan uhka

Työpaikkojen turvallisuusuhat ovat Suomessa lisääntyneet merkittävästi ja niihin varautuminen on huomioitava jokaisella työpaikalla ja asiakaspalvelutehtävissä.

Tärkeää on huolehtia niin yksilöiden valmiuksista kohdata ja selvittää mahdollisimman hyvin vaikeat tilanteet kuin myös toipua sellaisen kohtaamisesta. Työpaikkojen fyysisiä olosuhteita on muutettava tukemaan työntekijöiden selviytymistä.

4.4. Epäsiisteyteen liittyvä turvattomuuden tunne

Yleisten alueiden epäsiisteys on tärkeä kaikkia kuntalaisia päivittäin koskeva asia. Johtoajatuksena valitussa toimintalinjassa on, että siisteys luo siisteyttä.

Tilannetta parannetaan pitkäjänteisellä työllä kunnassa vallitsevan toimintakulttuurin muuttamiseksi. Yhteistyömahdollisuudet kolmannen sektorin toimijoiden kanssa ovat hyvät. Tuloksiin voidaan myös tällä osa-alueella merkittävästi vaikuttaa taloudellisin panoksin ja apuvälinein.

4.5. Yhteisöllisyyden kehittäminen

Yhteisöllisyys on noussut viime vuosina keskeiseksi teemaksi kuvattaessa hyvinvoivan yhteisön ominaispiirteitä. Yhteisöllisyyden koetaan ehkäisevän syrjäytymistä ja tukevan vaikeuksissa olevaa yhteisön jäsentä.

Niin Muhoksen kunnalla kuin muillakin suurilla paikallisilla toimijoilla on suuri merkitys yhteisöllisyyden luoja ja ylläpitäjänä. Yhteisöllisyyden siemenet kylvetään työyhteisön sisäisessä toiminnassa. Kunnallista yhteisöllisyyttä ruokitaan mm. rakentavalla yhteisten asioiden käsittelyllä erityisesti aikana, jolloin yhteiskunnallisiin olosuhteisiin sisältyvät haasteet ovat suuria.

Yhteisöllisyys on huomioitu mm. kunnan arvoissa.

5. Turvallisuussuunnitelman toteuttaminen ja seuranta

Turvallisuussuunnittelusta vastannut työryhmä kokoontuu vuosittain arvioimaan suunnitelman toteutumista ja vauhdittamaan mahdollisesti toteutumatta jääneitä asioita. Seurantaraportti sisällytetään kunnanhallituksen toimintakertomukseen.

Turvallisuussuunnitelma on laadittu valtuustokaudeksi 2009-12. Vuoden 2009 valtakunnallisen turvallisuustutkimuksen tulokset huomioidaan suunnitelmaa toimeenpantaessa.

VN:n sisäisen turvallisuuden ohjelma II:ssa on mainittu koulujen toteuttamaksi suunniteltu turvallisuuspassikoulutus lapsille ja nuorille. Asiasta ei ole vielä tarkempaa ohjeistusta, mutta myös se huomioidaan turvallisuussuunnitelmaa toimeenpanon seurannassa.

Tuleviin kyläsuunnitelmiin liitetään kylien turvallisuussuunnitelmat, jossa on kuvattu toimenpiteet kylien turvallisuuden varmistamiseksi.

6. Toimenpideohjelma 2009-2012

Ilkivalta

Toimenpide	Ajoitus	Vastuu	Muuta
Hälytys- ja vartiointipalvelujen yhteishankinta	Vuoden 2009 aikana	Muhoksen kunta, tekniset ja hallintopalvelut	
Pientaajamaan sopivan yleisten alueiden kameravalvontamallin kehittäminen	2009-2012	Muhoksen kunta, tekniset palvelut ja ATK-keskus yhteistyössä poliisin kanssa	
Toimintamalli myymälävarkauksien ja näpistysten ehkäisyyn ja hoitoon.	Syksy 2009	Yritykset, kunnan opetus- ja vapaa-aikapalvelut sekä nuorisoriikostyöryhmä, Organisoituvastuu: johtava sosiaalityöntekijä ja päihdetyöryhmä.	Hyödynnetään aiempaa Muhoksen mallia. Nollatoleranssi poliisille ilmoittamisessa.

Myöhäisen liikkumisen turvallisuus

Toimenpide	Ajoitus	Vastuu	Muuta
Myöhään auki olevien ja kevyesti miehitettyjen palvelupisteiden turvallisuus	Jatkuva	Ylläpitäjät	Ennaltaehkäisy ja ongelmien jälkihoito.
Valaistuksen rakentaminen, kunnossapito ja säätely	Jatkuva	Muhoksen kunta Tielaitos Ylläpitäjät	

Työssä koettu väkivallan uhka

Toimenpide	Ajoitus	Vastuu	Muuta
Koulutus ja kouluttajayhteistyö	Jatkuva	Koulutusvastuuhenkilöt Oulujoki-Opisto Työterveyshuolto Työsuojeluvastaavat	Osapuolet informoivat koulutustarpeistaan ja -suunnitelmistaan toisiaan
Ajantasaiset työpaikkakohtaiset turvajärjestelmät ja -suunnitelmat	Jatkuva	Ylläpitäjä	Työturvallisuuslaki

Epäsiisteyteen liittyvä turvattomuuden tunne

Toimenpide	Ajoitus	Vastuu	Muuta
Kunnallinen siivoustalkoopäivä	Vuosittain	Muhoksen kunnan kadunrakennus ja puutarhuri Tiemestari Kyläyhdistykset Kiinteistöjen ylläpitäjät	Siisteys luo siisteyttä. Tavanomaista puhtaanapitoa täydennetään täsmäiskuilla.

Yhteisöllisyyden kehittäminen

Toimenpide	Ajoitus	Vastuu	Muuta
Muhoksen kriisityöryhmän toiminnan turvaaminen	Vuoden 2009 aikana	Muhoksen kunta/sosiaali- ja terveystalot	
Kylien turvallisuussuunnittelu	Vuosi 2010	Maaseutusihteeri	
Avoimien ovien päivät ja muut vastaavat tapahtumat	Vuosittain	Ylläpitäjät	
Lasten ja nuorten turvallisuuskasvatus	Jatkuva	Muhoksen kunnan opetustoimi, nuorisotoimi ja – valtuusto sekä koulupoliisi, pelastusliikelaitos ja seurakunta.	Turvallisuusaiheiden huomioiminen mm. rippikoulutyössä
Turvallisuuspalkinto	Vuosittain	Turvallisuuden yhteistyö- ja seurantaryhmä.	Seurantaryhmä laatii palkinnon myöntämisen perusteet ja tekee esityksen kunnanhallitukselle vuosittain jaettavan turvallisuuspalkinnon saajasta.

7. Turvallisuustyöhön liittyviä internet-linkkejä ja asiakirjoja

Muhoksen kunnassa laadittuja muita turvallisuutta parantavia suunnitelmia ja ohjelmia:

Muhoksen kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma 2008 ja liikennekasvatussuunnitelma 2008
<http://www.muhos.fi/tekniset-ja-ymp-rist-palvelut/liikennesuunnittelu-2>

Lähisuhde- ja perheväkivaltasuunnitelma 2008

Päihdesuunnitelma 2008

Oulu-Koillismaan pelastustoimen palvelutasopäätös vuosille 2009-2012

Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos

<http://www.oulunkaupunki.fi/pelastuslaitos/>

Rikksentorjuntaneuvosto, turvallisuussuunnittelun tietopankki

<http://www.turvallisuussuunnittelu.fi/index.htm>

Sisäasianministeriö, sisäisen turvallisuuden ohjelma

<http://www.intermin.fi/intermin/hankkeet/turva/home.nsf/pages/indexfin>

Oulun poliisilaitos ja sen turvallisuusyhteistyö

<http://www.poliisi.fi/oulu>

<http://www.poliisi.fi/poliisi/oulu/home.nsf/pages/81D31F05535C7693C2257506003DD7BA?opendocument>

LIITE 1 Pasi Rissanen, Turvallisuussuunnittelun suunta Oulun alueen kunnissa 2009